

Т.С.Б.А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут економіки та менеджменту
(назва інституту)

Кафедра менеджменту та адміністрування
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту економіки та менеджменту

(назва інституту)

(підпис)

Дзьоба О. Г.
(прізвище та ініціали)

«28» 09 2020 р.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 – Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

073 – Менеджмент

(шифр і назва)

спеціалізація*

(назва)

вид дисципліни

вибіркова

обов'язкова /вибіркова

Івано-Франківськ - 2020

Робоча програма дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент».

Розробники:

доцент кафедри менеджменту та адміністрування, к.е.н., доцент

Станьковська І. М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування

Протокол від « 31 » 08 2020 року № 1

Завідувач кафедри менеджменту та адміністрування

А. С. Полянська

Узгоджено:

Гарант освітньої програми 073 «Менеджмент»

І. П. Кінаш

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю»

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Семестр 7		Семестр ____	
			Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	6	6	6	6		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	180	180	180	180		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54	12	54	12		
лекційні заняття	36	6	36	6		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	6	18	6		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	126	168	126	168		
виконання курсової роботи	30	30	30	30		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	36	16	36	16		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	6	78	6	78		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	24	12	24	12		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до екзамену	30	30	30	30		
Форма семестрового контролю	Захист курсової роботи, екзамен		Захист курсової роботи, екзамен			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В сучасних умовах розвитку економіки України та перспективи інтеграції її до Європейської спільноти, необхідним є дослідження проблеми конкурентних переваг країни, регіону, галузі, підприємства та товару. З метою розуміння проблеми забезпечення конкурентоспроможності необхідно розглянути наукові основи управління конкурентоспроможністю та систему її забезпечення через складові маркетингу та менеджменту в системі загального менеджменту. При вивченні даного курсу необхідно дослідити фактори конкурентних переваг різних об'єктів: персоналу, товару, послуг, організації, галузі, регіону, країни. Особливу увагу доцільно приділити дослідженню конкурентоспроможності товарів, забезпеченню їх якості в системі загального управління якістю (TQM) та проблемам управління якістю в системі стандартів ISO – 9000 на підприємствах України.

Метою вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» є формування у студентів системи знань з теорії та методології управління конкурентоспроможністю, для прикладної реалізації набутих загальних та фахових компетентностей бакалавра з менеджменту.

Вивчивши дисципліну «Управління конкурентоспроможністю», студент повинен володіти компетентностями, передбаченими стандартом вищої освіти України за спеціальністю 073 «Менеджмент» наказ № 1165 від 29.10.2018. До таких компетентностей можна віднести, такі.

Інтегральну компетентність – здатність реалізовувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту.

Загальні компетентності:

ЗК 4 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8 – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК10 – здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

ЗК 1 – здатність визначати та описувати характеристики організації.

ЗК 2 – здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища

ЗК 3 – здатність визначати перспективи розвитку організації.

ЗК 4 – вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

ЗК 5 – здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

ЗК 6 – здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 7 – здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ЗК12– здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення

Додаткові компетентності:

СКВ4 Здатність графічно представляти інформацію, створювати презентації та веб-представлення інформації на основі навичок роботи з графічно орієнтованим прикладним програмним забезпеченням.

СКВ7 Здатність аналізувати та оцінювати регуляторний вплив на діяльність підприємств (організацій) та відстежувати його результативність.

Вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» повинно забезпечити такі **програмні результати навчання:**

ПРН3 – демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

ПРН 4 – демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5 – описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6 – виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7 – виявляти навички організаційного проектування

ПРН 8 – застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації

ПРН 9 – демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи

ПРН 10 – показувати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації

ПРН 11 – демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації

ПРН 12 – оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації

ПРН 15 – демонструвати здатність діяти соціально-відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманітності та між культурності.

ПРН 17 – виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

Додаткові програмні результати навчання:

ПРВ4 Демонструвати навички вибору графічно орієнтованого прикладного програмного забезпечення для вирішення конкретних завдань.

ПРВ7 Демонструвати навички застосовувати інструменти регуляторної політики для забезпечення ефективної взаємодії між місцевою і регіональною владою та суб'єктами господарювання.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М1	Управління конкурентоспроможністю	36	6		
ЗМ 1	Управління конкурентоспроможністю на мезо- та макрорівні	14	2		
Т 1	Конкуренція та конкурентоспроможність об'єктів як запорука добробуту бізнесу та суспільства Поняття конкурентоспроможності та конкуренції: функції, форми, рівні. Види конкурентоспроможності за об'єктами аналізу. Конкурентна динаміка. Управління конкурентоспроможністю.	4	0,5	1	1
Т 2	Конкурентне середовище та конкурентні переваги Конкурентне середовище та фактори впливу на конкурентоспроможність. Оцінка стану конкурентного середовища. Конкурентні переваги.	4	0,5	1	2

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 3	Конкурентоспроможність галузі, регіону, країни Конкурентоспроможність галузі: фактори (модель Портера), показники, оцінка. Конкурентоспроможність регіону: чинники, показники, оцінка. Конкурентоспроможність країни: піраміда, показники, стадії формування, теорії, моделі («національний ромб») Кластери і конкуренція.	6	1	1	3
ЗМ 2	Управління конкурентоспроможністю підприємства	22	2		
Т 4	Конкурентоспроможність підприємства та формування конкурентних переваг Поняття конкурентоспроможності підприємства Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства Конкурентні переваги та конкурентна поведінка підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства Методи аналізу та оцінки конкурентоспроможності підприємства Персонал в управлінні конкурентоспроможністю	6		1	4
Т 5	Стратегічне управління конкурентоспроможністю Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю Стратегії забезпечення конкурентоспроможності Стратегічний аналіз при виборі стратегії конкурентоспроможності підприємства	6	0,5	1	5
Т 6	Конкурентоспроможність товару та її оцінка Конкурентоспроможність товару та її оцінювання. Цінові та нецінові (якісні) методи забезпечення конкурентоспроможності товару.	2		1	6.1
Т 7	Якість як особлива складова забезпечення конкурентоспроможності. Поняття якості продукції, показники якості продукції. Сертифікація і стандартизація. Оцінка технічного рівня якості, комплексного показника якості та конкурентоспроможності товару Етапи забезпечення якості товару – «петля якості». Історія розвитку систем якості, відомі вчені в галузі якості. Вітчизняний та світовий досвід в управлінні якістю продукції. Поняття TQM та «зірка якості».	4		1	6.2

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 8	Маркетингова складова забезпечення конкурентоспроможності: Маркетинговий комплекс. Торгова марка, товарний знак, особливості їх оцінювання. Сучасний маркетинг в управлінні конкурентоспроможністю	4	1	1	6.3

Всього: Модуль 1 – змістових модулів -2.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Управління конкурентоспроможністю» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер	розділ, підрозділ
М1	Управління конкурентоспроможністю	18	6		
ЗМ 1	Управління конкурентоспроможністю на мезо- та макрорівні	8	2		
П 1	Конкуренція та конкурентоспроможність об'єктів як запорука добробуту бізнесу та суспільства	2	0,5	1, 3	1 – 1, 3 - 1
П 2	Конкурентне середовище та конкурентні переваги	2	0,5	1, 3	1 – 2, 3 - 2
П 3	Конкурентоспроможність галузі, регіону, країни	4	1	1, 3	1 – 3, 3 - 3
ЗМ 2	Управління конкурентоспроможністю підприємства	10	4		
П 4	Конкурентоспроможність підприємства та формування конкурентних переваг	2		1, 3	1- 4, 3 - 4
П 5	Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	2		1, 3	1- 4, 3- 5
П 6	Стратегічне управління конкурентоспроможністю	2	2	1,3	1 -5, 3- 5,6
П 7	Конкурентоспроможність товару та її оцінка	2	2	1, 3	1- 6.1, 3- 5,6
П 8	Управління якістю продукції як складової конкурентоспроможності	2		1, 3	1- 6.2, 3- 5,6

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Управління конкурентоспроможністю	6		

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 1	Управління конкурентоспроможністю на мезо- та макрорівні	2		
Т 1	Кластери в управлінні конкурентоспроможністю на галузевому та регіональному рівні.	2	8	
ЗМ 2	Управління конкурентоспроможністю підприємства	4		
Т 5	Персонал в забезпеченні та управлінні конкурентоспроможністю підприємства	2	14	14- 8
Т 6	Соціальна відповідальність в управлінні конкурентоспроможністю	2	15,17,18	15- 5

3.4 Курсове проектування

Тематика та зміст курсової роботи, що виконується студентами, визначаються завданням на курсове проектування. Тематика курсового проектування сприяє формуванню у студентів компетентностей та результатів навчання, наведених у розділі 2 робочої програми.

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Станьковська І. М. Управління конкурентоспроможністю: навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 197 с.
2. Станьковська І. М. Управління конкурентоспроможністю: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 189 с.
3. Станьковська І. М. Степанюк Г. С. Управління конкурентоспроможністю: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 55 с
4. Станьковська І.М. Управління конкурентоспроможністю: Методичні вказівки до виконання курсових робіт. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 36 с.
5. Станьковська І.М. Управління конкурентоспроможністю: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 36 с.

4.2 Додаткова література

6. Кушлик, О. Ю., Степанюк Г. С. Стратегічне управління : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. 199 с.
7. Станьковська І. М. Сучасні тенденції управління конкурентоспроможністю та якістю на засадах TQM. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2018. Вип. 14. Т. 1. С. 106 - 111.
8. Станьковська І. М. Сучасні методи управління конкурентним потенціалом територій. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 25. С. 144-149.
9. Станьковська І. М., Т. В. Станьковський. Модель стратегічного управління конкурентоспроможністю на засадах процесного підходу та TQM. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39. С. 144-149.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

10. Станьковська І. М. Управління конкурентоспроможністю: навчальний посібник. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 197 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4432>
11. Станьковська І. М. Степанюк Г. С. Управління конкурентоспроможністю: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 55 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4432>
12. Станьковська І.М. Управління конкурентоспроможністю: Методичні вказівки до виконання курсових робіт. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 36 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4432>
13. Станьковська І. М. Управління конкурентоспроможністю: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 189 с. URL: <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4432>

14. Управління міжнародною конкурентоспроможністю : навчальний посібник у структурно-логічних схемах / укладачі: Т.В. Андросова, Л. О. Чернишова. Харків : ХДУХТ, 2019. 202 с. **URL:** <http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream>

15. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність підприємства : навчальний посібник. Харків : НУА, 2018. 320 с. **URL:** http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1767_46483511.pdf

16. Господарський кодекс України : із змінами, внес. згідно із законом № 2269–VIII від 18.01.2018 р. *Законодавство України: [сайт]*. **URL:** <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 05.05.2020).

17. Про захист економічної конкуренції : Закон України, із змінами, внес. згідно із законом № 2269–VIII від 18.01.2018 р. *Законодавство України : [сайт]*. **URL:** <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 05.05.2020).

18. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України, із змінами, внес. згідно із законом №782–VIII від 12.11.2015. *Законодавство України : [сайт]*. **URL:** <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/96> (дата звернення 05.05.2020).

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями ЗМ1 і ЗМ2. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ1	30
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2	30
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ2	20
Усього	100

Семестрова оцінка з дисципліни виставляється як середній бал семестрової та екзаменаційної бальної оцінки.

Екзаменаційна оцінка з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Схему нарахування балів при виконанні та захисті курсової роботи наведено у відповідних методичних вказівках з курсового проектування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МОіНУ №48 від 23.01.2004р.
Відмінно	90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)